

VAMMAISPOLIITTINEN OHJELMA

2025 – 2029

4/15/2025

warkaus

ihan omanlainen

SISÄLLYS

Johdanto 2

1 Taustaa vammaispoliittiselle ohjelmalle 2

1.1 lainsäädäntö 2

1.2 Kaupunginstrategia 4

1.3 Vammaisneuvosto 6

1.4 Pohjois – savon hyvinvointialueen vammaisneuvosto 7

2 Osallisuus 8

2.1 Vammaisjärjestöt 8

2.2 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa 9

3 esteettömyys ja saavutettavuus 10

3.1 Rakennettu ympäristö 10

3.2 asuminen 11

3.3 Liikenne 12

3.4 Saavutettavuus kaupungin markkinoinnissa ja viestinnässä 13

4 Kasvatus ja koulutus 13

4.1 varhaiskasvatus ja esiopetus 13

4.2 perusopetus 15

4.3 toinen aste 19

4.4 soisalo-opisto 19

4.5 nuorisopalvelut 20

5 Kulttuuri – ja Vapaa -aikapalvelut 21

5.1 Kulttuuri – ja tapahtumapalvelut 21

5.2 liikuntapalvelut 22

5.3 Kirjasto 22

5.4 Varkauden Museokeskus konsti 23

6 Pohjois-savon hyvinvointialue 23

7 suunnitelman painopisteet ja tavoitteet 24

8 seuranta ja arviointi 25

Muut Lähteet 26

JOHDANTO

Hyvinvoivan Varkauden tärkeimmät teemat ovat asukkaiden kokonaisvaltainen hyvinvointi, turvallisuus, osallisuus ja onnellisuus. Mahdollisuuksia luodaan pitämällä huolta olosuhteista, jotka tukevat hyvinvointia ja terveellisten valintojen tekemistä.

Sosiaali – ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen kunnilta hyvinvointialueille vaikutti toimintaympäristöön. Asukkaat ovat edelleen yhteisiä, joten toimenpiteitä tehdään yhdyspinnalla yhdessä kunnan ja hyvinvointialueen kanssa. Palveluiden tulee olla asukaslähtöisiä ja yhteistyön tiivistä kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Yhteistyötä tehdään muun muassa terveyden edistämisessä ja sivistyspalveluissa, mutta myös vammaispalveluissa.

Rakenteet tukevat hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä huomioiden kunnan kaikki asukkaat. Varkaudessa toimii kunnanhallituksen nimeämä Vammaisneuvosto, joka varmistaa vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisen. Lisäksi Varkaudessa on useita sosiaali- ja terveysjärjestöjä, joista vammaisjärjestöt muun muassa tekevät edunvalvontatyötä tasa-arvon ja osallisuuden edistämiseksi yhteiskunnassa. Myös kunnan kaikissa palveluissa huomioidaan vammaisten henkilöiden tasa-arvoinen mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin.

1 TAUSTAA VAMMAISPOLIITTISELLE OHJELMALLE

Vammaispoliittinen ohjelma kunnassa on suunnitelma, joka pyrkii edistämään vammaisten henkilöiden oikeuksia ja yhdenvertaisuutta paikallistasolla. Ohjelma sisältää konkreettisia toimenpiteitä ja tavoitteita, joilla pyritään parantamaan vammaisten henkilöiden elämänlaatua ja osallisuutta yhteiskunnassa.

Vammaispoliittisen ohjelman taustalla on vahva sitoutuminen vammaisten henkilöiden perus- ja ihmisoikeuksien turvaamiseen. Suomessa vammaispolitiikan lähtökohtana ovat perustuslakiin kirjatut syrjimättömyyden ja yhdenvertaisuuden periaatteet. Lisäksi Suomi on sitoutunut YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaan yleissopimukseen, joka edellyttää vammaisten henkilöiden oikeuksien täysimääräistä toteutumista.

1.1 LAINSÄÄDÄNTÖ

Vammaisten henkilöiden palvelut järjestetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukaan. Jos sosiaalihuoltolain tai muun lain mukaiset palvelut eivät ole riittäviä tai sopivia, palvelut järjestetään vammaispalvelulain ja -asetuksen mukaan.

YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista tuli Suomessa voimaan vuonna 2016. Yleissopimus on kansainvälinen asiakirja, joka määrittelee vammaisten henkilöiden oikeudet.

Sosiaalihuoltolain 1 §: n mukaisesti lain tarkoituksena on muun muassa vähentää eriarvoisuutta ja edistää osallisuutta sekä turvata yhdenvertaisin perustein tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut.

Laissa vammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla vamman tai sairauden takia on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987
Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 759/1987

Tulkkauspalvelusta säädetään vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelulaissa.

Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta 133/2010

Uusi vammaispalvelulaki (675/2023) tuli voimaan 1.1.2025.

Uuden vammaispalvelulain tavoitteena on:

toteuttaa vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa; esimerkiksi perheessä, työyhteisöissä, opintojen parissa, harrastuksissa tai lastensa kasvattajina

ehkäistä ja poistaa esteitä, jotka rajoittavat vammaisen henkilön yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja osallistumisen toteutumista yhteiskunnassa;

tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista;

turvata vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen mukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut.

Lisätietoa uudistetusta lainsäädännöstä annetaan myös vammaispalvelujen käsikirjassa:

Vammaispalvelujen käsikirja

1.2 KAUPUNGINSTRATEGIA

VÄLITÄ

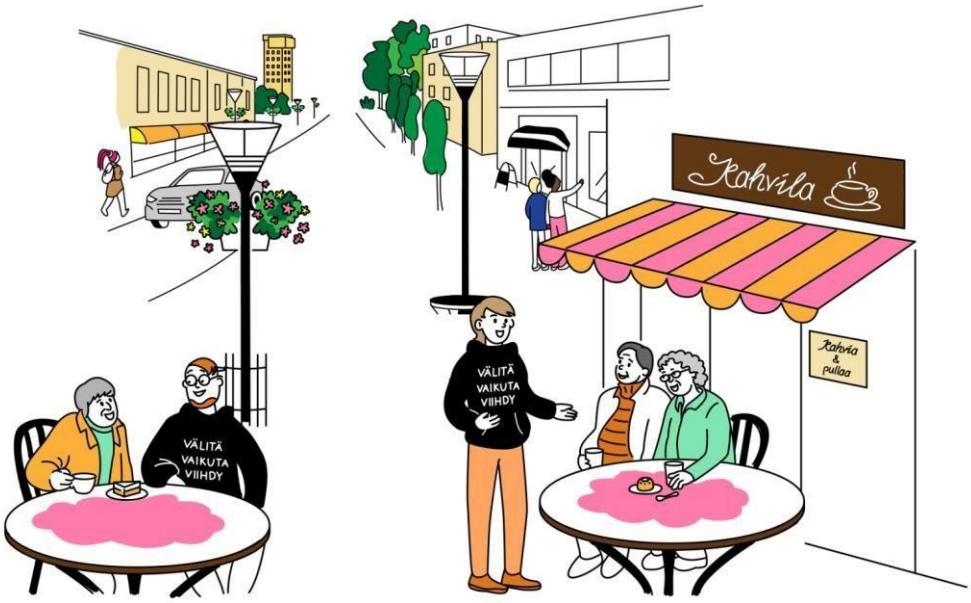
Meillä välitetään!

Yhdessä olemme vahvempia, siksi välitämme jokaisesta. Pidämme huolta omasta ja toistemme hyvinvoinnista, huolehdimme ja kannustamme. Turvallinen ja toimiva arki sekä onnelliset ihmiset ovat toimintamme keskiössä.

Välittämistä on uskaltaa puuttua ja toimia. Toimimme aktiivisesti yhteisömme edun mukaisesti ja rakennamme kumppanuuksia muihin toimijoihin. Olemme valmiita kantamaa vastuuta meille tärkeissä asioissa!

Myös taloudella on väliä! Kehitämme kaupunkia pitkäjänteisesti, suunnitelmallisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla.

VAIKUTA

Meillä vaikutetaan!

Varkaudessa ihmiset vaikuttavat, ideoivat, luovat, keksivät, antavat palautetta, kertovat ja huomaavat. Olemme aidosti ylpeitä Varkaudesta ja annamme sen näkyä! Kerro hyvistä asioista kanssamme niin saadaan hyvä kiertämään!

Varkaudessa on vahva osallistumisen ja yhteiskehittämisen kulttuuri. Haluamme yhdessä myös ideoida uusia tapoja luoda osallisuuden mahdollisuuksia. Meillä saa kysyä: mitä voitaisiin tehdä paremmin? miten voimme kehittää toimintaamme?

Meille jokainen mielipide ja näkemys on tärkeä ja ne jalostavat kaupunkiamme, vaikka aina kaikki ideat eivät menekään toteutukseen saakka. Tehkäämme siis yhdessä!

VIIHDY

Meillä viihdytään!

Yhteinen päämäärämme on viihtyisä Varkaus, jossa elämä on rikasta monella mittarilla. Meillä viihtymisen takaavat toimivat peruspalvelut, monipuoliset vapaa-ajan mahdollisuudet, turvallinen elinympäristö ja monimuotoinen luonto.

Elinvoimainen ja energinen Varkaus tarjoaa koulutusta, työtä ja menestymisen mahdollisuuksia. Meille on tärkeää kehittää, vaalia ja luoda viihtyisiä työn, yrittämisen ja elämän ympäristöjä. Haluamme olla mukana mahdollistamassa juuri sinun menestystarinaa. Arki on meillä sujuvaa, sillä kaikki hyvä on lähellä ja elämä edullista.

Varkautelainen identiteettimme pohjaa arvokkaaseen teolliseen historiaamme, josta olemme kulkeneet matkan korkean kansainvälisen teknologian osaamiskeskittymäksi. Olemme ylpeitä Varkaudesta, ihan omanlaisesta kaupungistamme!

1.3 VAMMAISNEUVOSTO

Kuntalaissa 410/2015, 28 § on säädetty kunnan vammaisneuvostosta.

Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava Vammaisneuvosto. Vammaisilla henkilöillä sekä heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla vammaisneuvostossa riittävä edustus. Kunnanhallituksen on huolehdittava vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä.

Vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden

hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Myös vammaisilla lapsilla tulee olla mahdollisuus osallistua heitä koskevaan päätöksentekoon.

Vaikuttamistoimielimiä tulee kuulla seuraavissa asioissa:

- strategiat
- talousarvio
- kaavat, kaavoituskatsaukset, kehittämissunnitelmat
- hyvinvointisuunnitelmat
- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- palvelujen järjestäminen ja sisältö, saatavuus ja saavutettavuus
- palveluiden kehittäminen
- järjestöjen toimintaedellytykset ja yhteistyö
- mahdolliset organisaatiossa tehtävät vaikutusten ennakkoarvioinnit (esimerkiksi neuvoston yhdistämiset)
- kunnan/hyvinvointialueen ulkopuolisten toimijoiden asiat (esimerkiksi palvelukodit)

Kunnan ja hyvinvointialueen vammaisneuvoston yhteisiä painopisteitä:

- Hyvinvoinnin edistäminen
- Esteettömyys ja saavutettavuus
- Asumiseen liittyvien palveluiden yhdyspinnat
- Turvallisuus
- Järjestö- ja kansalaistoiminnan mahdollistaminen
- Liikkuminen ja liikenne
- Osallisuus ja vaikuttaminen
- Ehkäisevät päihdetyö ja muu ennaltaehkäisevä toiminta
- Palveluverkko

1.4 POHJOIS – SAVON HYVINVOINTIALUEEN VAMMAISNEUVOSTO

Laki Hyvinvointialueesta 611/2001, 32 § säädetään, että aluehallituksen on asetettava nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä, ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto sekä vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen vammaisneuvosto.

Toiminta-ajatus

Vammaisneuvosto on pohjoissavolaisten vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja heidän läheistensä sekä heitä edustavien vammais- ja potilasjärjestöjen vaikuttamistoimielin, joka seuraa ja edustaa heidän osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksiansa hyvinvointialueen päätöksenteossa ja palveluissa.

Kokoonpano

Pohjois-Savon hyvinvointialueen vammaisneuvostoon kuuluu hyvinvointialueen jokaisesta 19 kunnasta edustaja sekä varajäsen. Edustajan tulee kuulua kunnan vammaisneuvostoon tai yhdistettyyn vanhus- ja vammaisneuvostoon. Aluehallitus nimeää kuntien vammaisneuvostojen esityksestä hyvinvointialueen vammaisneuvoston jäsenet.

Tehtävät

Vammaisten henkilöiden näkemys ja sen huomioiminen lisää sosiaali- ja terveyshuollon palvelujen yhteensovittamista osana toimivia vammaispalveluja. Tarvittaessa vammaisneuvosto laatii kannanottoja, lausuntoja, esityksiä, aloitteita ja ehdotuksia vammaisia koskevissa asioissa. Hyvinvointialueen vammaisneuvosto toimii sanansaattajana vammaisia ja pitkäaikaissairaita edustavien ryhmien ja päättäjien välillä. Neuvoston jäsenet toimivat viestinviejinä myös kunnan neuvoston ja hyvinvointialueen neuvoston välillä.

2 OSALLISUUS

Osallisuus on vahvasti yhteydessä hyvinvointiin. Kokemus osallisuudesta lisää hyvinvointia, turvallisuutta, uskoa tulevaisuuteen ja omiin mahdollisuuksiin. Tavoitteena on vähentää eriarvoisuutta, köyhyyttä, syrjäytymistä ja syrjintää.

2.1 VAMMAISJÄRJESTÖT

Varkaudessa toimii useita sosiaali- ja terveysjärjestöä. Vammaisjärjestöt tarjoavat vertaistukea vammaisille ja pitkäaikaissairaille ihmisille ja heidän läheisilleen, tekevät edunvalvontatyötä tasa-arvon ja osallisuuden edistämiseksi yhteiskunnassa, kehittävät alaa ja tiedottavat jäsentensä etuuksista ja palveluista. Vammaisjärjestöt järjestävät myös jäsenilleen virkistys- ja harrastustoimintaa, koulutuksia ja tapahtumia. Yhtenä merkittävänä toimintamuotona ovat myös erilaiset liikuntaryhmät, jotka ylläpitävät jäsentensä toimintakykyä.

Yksi isoimmista järjestöistä Varkaudessa on Warkauden seudun sosiaali- ja terveysjärjestöt ry (Wastery), jonka toiminta kokoaa yhteensä 40 Varkauden seudulla toimivaa sosiaali- ja

terveysjärjestöä sekä muiden alojen yhdistyksiä yhteen. Yhdistys ylläpitää esteetöntä Yhdistystalo Warikkoa, jota omien jäsenyhdistysten lisäksi käyttävät myös muut paikalliset sote-järjestöt toimisto-, kokous- ja kokoontumistiloinaan. Wasteryn kautta yhdistysten jäsenet saavat myös tarvittaessa yhteyden Pohjois-Savon hyvinvointialueeseen (kumppanuussopimus ja HVA:n vammaisneuvosto), Varkauden kaupunkiin (kumppanuussopimus ja vammaisneuvosto), Pohjois-Savon järjestöneuvostoon sekä muihin sote-yhdistyksiin ja -verkoistoihin. Wastery järjestää myös kaikille avoimia hyvinvointitapahtumia, koulutuksia ja vapaaehtoisten virkistystoimintaa.

2.2 YHTEISTYÖ MUIDEN TOIMIJOIDEN KANSSA

Varkauden seudun omaishoitajat

Omaishoidolla tarkoitetaan sitä, että omainen tai läheinen hoitaa ikääntynyttä, sairastunutta tai vammautunutta henkilöä. Omaishoidon tuen myöntämisedellytyksistä ja sisällöstä säädetään omaishoidonlaissa. Omaishoidontuella tarkoitetaan vanhuksen tai vammaisen tai sairaan henkilön hoitamista, omaisen tai muun läheisen henkilön avustuksella. Omaishoidon tuki on harkinnanvarainen sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä hyvinvointialue huolehtii siihen varattujen määrärahojen puitteissa.

Omaishoidossa tavoitteena pitää olla erilaisten omaishoitotilanteiden tunnistaminen parantaminen ja tilapäishoidon tarjonnan kehittäminen.
Tavoitteena on kotona asumisen tukeminen, mahdollistaminen ja toimintaympäristön esteettömyys.

Varkauden Seudun Omaishoitajat ry tarjoavat esteettömällä tilalla toteutettavaa vertaistuen mahdollisuuksia omaishoitajille, johon voi ottaa hoidettavan mukaan virkistäytymään.

Yhdistyksen tarkoituksena on toimia omaishoitajien ja omaishoitoperheiden sekä vanhusten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden aseman parantamiseksi ja tukemiseksi, sekä parantaa heidän palveluitansa ja tukitoimia toiminta-alueella.

Seurakunnat ja muut uskonnolliset yhteisöt

Varkauden evankelisluterilainen seurakunnan tavoitteena on taata digitaalinen saavutettavuus toimintarajoitteisille henkilöille. Parannamme käyttäjäkokemuksia jatkuvasti ja sovellamme asianmukaisia saavutettavuusstandardeja. Saavutettavuus kuuluu myös toiminta-ajatukseemme ja sisäisiin käytäntöihimme.

Kelan ja hyvinvointialueen tehtävä on turvata viimesijainen toimeentulo. Diakoniatyö voi tilapäisesti auttaa myös taloudellisesti, jos muu apu ei tavoita. Diakoniatyön apu ei edellytä

kirkkoon kuulumista. Kaikille taloudellista apua tarvitseville tehdään taloudellisen tilanteen selvitys ja kartoitetaan kelan tuet ja mahdollisen täydentävän toimeentulotuen tarve/ hakeminen.

Diakoniatyö tarjoaa erilaista toimintaa. Osa siitä on ilmaista ja osassa peritään pieni osallistumismaksu esim. retkistä. Osallistumismaksu ei ole kuitenkaan este osallistumiselle ja ensikertalaisille voidaan myöntää maksuvapautus.

Lisäksi diakoniatyö tarjoaa edullisia arkiaterioita kerran viikossa ja diakonian aamussa tarjotaan ilmainen aamupala. Diakonian kirpputorille voi saada ns. ilmaislapun, jolla saa tarpeellista vaatetta itselleen ja perheelleen sekä kaikenlaista kodin tavaraa. Ns. Eu-kortteja (40 euron lahjakortti elintarvikkeisiin) jaetaan yhteistyössä SPR:n kanssa 2–3 kertaa vuodessa. Niitä jaetaan kaikille vähävaraisille anonyymisti.

3 ESTEETTÖMYYS JA SAAVUTETTAVUUS

Esteettömyydessä ja saavutettavuudessa on kyse ihmisten moninaisuuden huomioimisesta. Esteettömyydellä tarkoitetaan lähinnä fyysistä ympäristöä, kuten rakennuksia, ulkoalueita ja julkisia liikennevälineitä. Saavutettavuudella tarkoitetaan aineetonta ympäristöä kuten tietoa, verkkosivuja palveluita ja asenteita. Yhteistä sekä esteettömyydelle että saavutettavuudelle on, että niin fyysisen ympäristön kuin vaikkapa verkkosivujen ja palvelujen pitäisi olla kaikille sopivia ja kaikkien saatavilla riippumatta ihmisen toimintakyvystä.

Rakentamisen esteettömyys Varkaudessa perustuu lakeihin ja säännöksiin: Maankäyttö- ja rakennuslaki Rakennetun ympäristön esteettömyyttä ohjataan maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL). Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä Asetus määrittelee rakennuksen esteettömyydelle. Esteettömyys on otettu huomioon kaavoituksessa ja, kun suunnitellaan maankäyttöä. Esteettömyys on myös osa kaupunkikuvaa.

3.1 RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Tavoitteena on esteetön pääsy julkisiin rakennuksiin sekä liike- ja palvelutiloihin. Toimintoja on vanhoissa rakennuksissa, joista useimpiin on esteetön pääsy. Kaupungissa on vielä rakennuksia, jotka eivät täysin täytä esteettömyys vaatimuksia, joten tilanteen kartoittamiseksi on tarpeen tehdä esteettömyyskartoitus ja –ohjelma.

Viheralueet, kuten puistot, ovat esteettömiä ja saavutettavia. Esteettömyys otetaan huomioon, kun korjataan vanhaa tai rakennetaan uutta. Esteettömyys otetaan huomioon myös

kunnossapidossa. Esteettömiä alueita ja paikkoja kartoitetaan ja kunnostetaan palautteiden perusteella.

Palautetta saadaan vammaisneuvostosta ja kaupungin palautekanavista. Palautetta kerätään jatkuvasti.

Esteettömyys otetaan huomioon, kun kaupunki korjaa esimerkiksi jalkakäytäviä ja muita kulkuväyliä. Suojateille jätetään 3 cm havainnointikynnys näkövammaisia varten.

Varkaudessa on käytössä SuRaKu-ohjeistus. SuRaKu tarkoittaa esteettömän suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjetta. https://helsinkikaikille.hel.fi/ohjeita-esteettomyyden-toteuttamiseen/valtakunnalliset-ulkoalueita-koskevat-ohjeet/

Rakentamisen suunnitelmista, kaavoista ja myös laajemmista suunnitelmista pyydetään lausunnot vammaisneuvostolta.

3.2 ASUMINEN

Vammaiselle henkilölle pyritään tarjoamaan hänen toiveitaan ja tarpeitaan vastaava esteetön ja toimiva asunto sekä välttämättömät tukipalvelut. Palvelut voivat joissakin tapauksissa olla henkilölle maksuttomia, mutta vuokran ja muut asumiskulut hän maksaa aina itse.

Esteettömyyteen liittyvät tarpeet ovat viime vuosina lisääntyneet tuntuvasti asunnoissa ja kiinteistöjen yleisissä tiloissa. Wartalo Kodit Oy pyrkii vastaamaan näihin tarpeisiin tapauskohtaisesti.

Wartalo Kodit Oy:llä on kuusi inva-asuntoa. Inva-asuntoja ei vuokrata muille kuin niitä tarvitseville.

Uusi senioritalo valmistuu heinäkuussa 2025. Senioritalo on esteetön. Asuntoja on 29, joissa muun muassa keittiön kaapistot ja WC-kalusteet ovat pyörätuoliasiakkaalle soveltuvia.

Tavallinen asumispalvelu muuttuu yhteisölliseksi asumiseksi (1.1.2023 sosiaalihuoltolaki)

Yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa asiakkaalla on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa.

Yhteisöllistä asumista järjestetään asiakkaalle, joka tarvitsee sitä alentuneen toimintakyvyn tai kohonneen hoidon ja huolenpidon tarpeen vuoksi johtuen korkeasta iästä, sairaudesta, vammasta tai muusta vastaavasta syystä.

> Vuoden 2025 loppuun mennessä ikääntyneiden asumispalveluissa tulee olla Pohjois-Savon hyvinvointialueella yli 75-vuotiailla noin 600 asumispaikkaa yhteisölliseen asumiseen.

ARA myöntää korjausavustuksia iäkkäille ja vammaisille henkilöille sekä asuinrakennuksen omistaville yhteisöille. https://www.ara.fi/fi-FI/Lainat_ja_avustukset/Korjausavustukset Aran korjausavustukset

Vanhustyön keskusliitto neuvoo kodin muutostöiden osalta, jos on tarvetta esimerkiksi parantaa kodin esteettömyyttä

3.3 LIIKENNE

Kunnat voivat järjestää palveluliikennettä (Pali). Palveluliikennettä käyttävät usein vanhukset tai vammaiset henkilöt, joille joukkoliikenteen käyttö on vaikeaa.

Joukkoliikenteen linja-autoissa on useimmiten matala lattia ja ne ovat esteettömiä. Matalalattiaiset linja-autot on varustettu laitteilla, jotka soveltuvat liikuntaesteisille. Linja-auton etuosassa tai keskiosassa on merkitty istumapaikat, jotka on tarkoitettu liikuntaesteisille. Näiden istumapaikkojen lähellä on painonappeja. Istumapaikoilta ylettyy helposti antamaan pysähtymismerkin. Bussin kyljessä keskioven vieressä on nappi, jossa on lastenvaunujen merkki. Kun nappia painaa, kuljettajalle syttyy valo, ja kuljettaja avaa keskioven matkustajalle.

Vammaisen avustaja voi matkustaa ilmaiseksi Varkauden paikallisliikenteessä, jos hänellä on EU:n vammaiskortin A-merkintä (https://vammaiskortti.fi/mika-on-vammaiskortti/).

Ilmaiseksi ja ilman korttia voivat matkustaa

- Alle kouluikäiset
- Peruskoululaiset ja eläkeläiset klo 10–14 välisenä aikana (ei koske Palia)
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ryhmät ohjaajan kanssa klo 8–14 (ei koske Palia)
- Koululaisten liikuntavälineet
- Lastenvaunut ja saattaja
- Näkövammainen ja saattaja
- Sotaveteraanit ja sotainvalidit
- Pyörätuoli, jossa liikuntarajoitteinen matkustaja ja saattaja
- EU – vammaiskortin omaavat henkilöt

Palveluliikenteen autot ovat pikkubusseja, jotka ovat esteettömiä. Niissä on tilaa pyörätuolille, rollaattoreille ja muille apuvälineille. Pikkubussi hakee matkustajat kotiovelta ja tuo kotiovelle. Kuljettaja auttaa matkustajia nousemaan autoon ja poistumaan autosta. Kuljettaja tai Pali avustaja auttaa kauppakassien kantamisessa autoon ja pois autosta.

Palveluliikenteen autot liikennöivät runkoreitin lisäksi kutsuliikenteenä, jolloin asiakas voi tarvittaessa tilata auton kotiovelleen. Autoissa tulee olla lain edellyttämä varustus.

Liikkumisesteisen pysäköintitunnus (entinen vammaisen pysäköintilupa) helpottaa liikkumisrajoitteisen henkilön autoilua. Autoliitto on koonnut liikkumisesteisten pysäköintipaikat eli niin kutsutut invapaikat samalle kartalle.

3.4 SAAVUTETTAVUUS KAUPUNGIN MARKKINOINNISSA JA VIESTINNÄSSÄ

Aktiivinen, monikanavainen, riittävä, ymmärrettävä ja oikea-aikainen viestintä luo edellytyksiä osallistumiselle ja vaikuttamiselle. Kuntalaisilla on erilaiset valmiudet ja mahdollisuudet seurata eri viestintävälineitä. Viestintä tavoittaa parhaiten, kun käytetään useita eri välineitä/kanavia samanaikaisesti. Varkauden kaupunki käyttää viestinnässään verkkosivuja, sosiaalista mediaa ja printtimediaa. Palveluviestinnässä käytämme tarvittaessa apuna eri alojen asiantuntijoita, kuten esim. tulkkauspalvelua.

Kaupungin pääviestintäkanava on verkkosivusto (www.varkaus.fi), joka sisältää kootusti ajankohtaista, kiinnostavaa ja kattavaa tietoa kaupungin toiminnasta. Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta velvoittaa Varkauden kaupunkia noudattamaan saavutettavuusvaatimuksia. Esimerkiksi tekstin tulee olla selkeää, ymmärrettävää ja loogisesti otsikoitua. Videosisällöissä ja kuvissa on tekstitys. Verkkosivusto ei ole vielä kaikilta osin vaatimusten mukainen, mutta kokonaisuudessaan varkaus.fi on hyvin saavutettava. Kaupunki on sitoutunut digipalveluiden saavutettavuuden parantamiseen ja verkkopalvelua kehitetään jatkuvasti.

4 KASVATUS JA KOULUTUS

4.1 VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

Varhaiskasvatus järjestetään lapsille lähipäiväkodeissa ja

perhepäivähoidossa.

Lapset ovat esiopetuksessa ennen peruskoulun aloittamista.

Suomessa varhaiskasvatuslaki määrittelee varhaiskasvatuksen tavoitteet.

Lain mukaan varhaiskasvatus edistää jokaisen lapsen kasvua,

kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia.

Lapsen ikä ja kehitys otetaan huomioon varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen ympäristö kehittää ja edistää oppimista.

Ympäristön tulee olla terveellinen ja turvallinen.

Tilojen ja välineiden tulee olla terveellisiä, turvallisia ja esteettömiä.

Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä yhdenvertaisuuden periaatteiden noudattamista.

Kehityksen ja oppimisen tuki on osa laadukasta varhaiskasvatusta.

Lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia voidaan edistää varhaisessa vaiheessa.

Huoltajien ja moniammatillisten toimijoiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä lapsen kasvun tukemiseksi.

Varkaudessa varhaiskasvatus sekä kehityksen ja oppimisen tuki on hyvää ja laadukasta.

Opetusta ja ryhmiä voidaan muokata joustavasti.

Varhaiskasvatuksessa annetaan laadukasta varhaiskasvatusta. Tukena voidaan antaa yleistä, tehostettua ja erityistä tukea.

Esiopetuksessa lapsi voi saada ryhmäkohtaista ja lapsikohtaista tukea osana opetuksen toimintaa.

Varhaiskasvatuksessa toiminnassa huomioidaan toimintarajoitteisen lapsen ohjauksen tarve.

Tavoitteena on turvata lapsen kokonaisvaltainen kasvu ja kehitys. Varhaiskasvatuksessa on suunnitelma lapsen turvaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä.

Mitkä ovat tavoitteet?	**Kuka seuraa?**	**Aikataulu**
Varkauden kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala,	Jatkuvasti

ja esiopetussuunnitelman toteutumisen seuranta	varhaiskasvatus	
Kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen seuranta.	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, varhaiskasvatus	Jatkuvasti
Tavoite on varmistaa tarpeeksi tukea ja esteettömät tilat henkilöille, jotka tarvitsevat tukea.	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, varhaiskasvatus	Toteutetaan vuosina 2025–2029

4.2 PERUSOPETUS

Perusopetus

Perusopetuksen oppimäärä on laajuudeltaan yhdeksän vuotta. Opetus järjestetään ensijaisesti oppilaan lähikoulussa.

Nivelvaihe

Nivelvaiheessa oppilas siirtyy esiopetuksesta peruskouluun ja peruskoulusta toisen asteen opintoihin.

Peruskoulun jälkeen oppilas hakeutuu toiseen asteen opintoihin ammatillinen koulutukseen tai lukioon. Oppivelvollisuus kestää 18 ikävuoteen saakka.

Varkauden kaupunki huolehtii oppilaiden perusopetuksesta sekä koululaisten aamu-, iltapäivä- ja kerhotoiminnasta.

Tavoite on, että kaikki oppilaat saavat suoritettua peruskoulun oppimäärän ja valmiudet jatko-opintoihin.

Perusopetusta järjestetään vaativaa tukea tarvitseville oppilaille Pohjois-Savon hyvinvointialueen sairaalakoulussa ja valtion erityiskouluissa (Valteri).

Oppilailla on oikeus saada

- ryhmäkohtaista ja oppilaskohtaista tukea
- kuntoutusta, joka tukee oppimista

toimintakykyä edistävää ohjausta

Oppilaan oppimisenpolku tulee olla yhtenäinen jatkumo esiopetuksesta toiseelle asteelle. Peruopetuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatus-, esiopetus- ja toiseen asteen oppilaitoksen kanssa. Yhteistyötä tehdään myös moniammatillistentoimijoiden kanssa.

Kouluissa huomioidaan esteettömyys opetuksen järjestämisessä.

Kuulovammaisilla oppilailla on oikeus opiskella omalla äidinkielellään eli viittomakielellä. Opetuksessa huomioidaan toimintarajoitteisen oppilaan tukeminen ja ohjaaminen.

Oppilailla on oikeus saada ryhmäkohtaista ja oppilaskohtaista tukea viipymättä. Toimintakulttuurin tavoite on turvata oppilaan kasvu, kehitys oppimisen edellytykset sekä turvata oppilas kiusaamiselta.

Perusopetuksen päättövaiheessa kiinnitetään huomiota tehostettuun oppilaanohjaukseen.

Tavoite on, että oppilaat saavat suoritettua perusopetuksen oppimäärän ja saavat valmiudet jatko-opintoihin.

Mitkä ovat tavoitteet?	**Kuka seuraa?**	**Aikataulu**
Perusopetuksessa uusien koulujen suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan esteettömyys.	Tavoitteita seurataan rakennushankkeiden edetessä. -Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, perusopetus	Uusien ja vanhojen koulukiinteistöjen rakennusprojektien aikataulun mukaan.
Esteettömyys otetaan huomioon, kun vanhoja kouluja korjataan.	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, perusopetus	Uusien ja vanhojen koulukiinteistöjen rakennusprojektien aikataulun mukaan.
Varkauden kaupunki tekee yhteistyötä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Tavoite on, että jokainen kehitysvammainen lapsi pääsee varhaiskasvatuksesta	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, perusopetus	Kehittämistoimen- piteitä tehdään vuosien 2025–2029 välisenä aikana.

ja esiopetuksesta kouluun, jossa oppilaalla on tarvittava tuki.		

Mitkä ovat tavoitteet?	**Kuka seuraa?**	**Aikataulu**
Varkauden kaupunki ja Keski-Savon kunnat tekevät yhteistyötä vammaisten lasten opetuksessa. Varkauden kaupunki tekee yhteistyötä Pohjois-Savon hyvinvointialueen vammaispalvelun, sairaalakoulun ja valtion erityiskoulujen kanssa (Elmeri: Sateenkaaren Koulu, Valteri koulut: Kuopio)	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, perusopetus	
Perusopetuksen opetussuunnitelman toteuttaminen kaikilla Varkauden peruskouluilla.	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, perusopetus	Perusopetuksen opetussuunnitelman toteuttaminen toteutuu jatkuvana.
Oppilas saa ryhmäkohtaista ja oppilaskohtaista tukea. Oppilaskohtainen tuki tarvitsee suunnitelman, jonka mukaan oppilaan tuki järjestetään koulussa. Rajattua oppimäärää voi hakea, kun oppilas ei pysty opiskelemaan yleisopetuksessa. Oppilaalle tehdään oppimiseen oma suunnitelma, jonka mukaan oppilas opiskelee omilla tavoitteilla.	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, perusopetus	Oppilaskohtaisen tukimuodon järjestäminen vaatii päätöksen sekä suunnitelman. Oppimisen edistymistä seurataan yhteistyössä oppilaan huoltajan kanssa. Oppimisen tukea voidaan saada opiskeluhuollon toimijoiden kanssa tehdyn yhteistyön kautta.

Oppilaskohtaista tukea suunnitellessa tehdään yhteistyötä oppilaan, huoltajan ja koulun työntekijöiden kanssa. 1.8.2025 astuu voimaan uusi laki oppimisen tuen järjestämiseen. Tuen järjestäminen kuvataan opetussuunnitelmassa.		

Mitkä ovat tavoitteet?	**Kuka seuraa?**	**Aikataulu**
Oppilas saa tehostettua oppilaanohjausta perusopetuksen päättövaiheessa. Ohjauksella varmistetaan, että jokainen oppilas hakeutuu perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, perusopetus	Toteutuu jatkuvana.
Oppilasta arvioidaan sanallisesti, kun hän etenee oman suunnitelman mukaan. Perusopetuksesta välitetään tietoa seuraavaan oppilaitokseen, kun oppilas siirtyy seuraavaan vaiheeseen opinnoissaan.	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, perusopetus	Toteutuu jatkuvana.
Varkauden kaupunki tekee yhteistyötä kehitysvammaisten oppilaiden nivelvaiheessa toiseen asteen oppilaitosten kanssa. Tavoite on, että jokainen kehitysvammainen lapsi	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, perusopetus	Toteutuu jatkuvana.

pääsee varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta kouluun, jossa lapsella on tarvittava tuki.		

4.3 TOINEN ASTE

Varkaudessa toimii Savon koulutuskuntayhtymän ylläpitämä lukio ja ammattiopisto.

Lukiokoulutuksen tavoite on varmistaa, että opiskelijat pääsevät jatko-opintoihin korkeakouluihin ja opiskelijoilla on laaja yleissivistys.

Ammatillisen koulutuksen tavoite on antaa yleissivistävää opetusta ja perustutkinto eri alan ammatteihin.

Tilojen ja opetuksen esteettömyys on huomioitu. Lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa kaikki opiskelijat saavat erityisopettajan, kuraattorin ja psykologin palveluita.

Mitkä ovat tavoitteet?	**Kuka seuraa?**	**Aikataulu**
Kaikki lukiolaiset saavat lukiokoulutuksen, joka noudattaa lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa. Ammattiopistossa opiskelijat saavat ammatillisen koulutuksen, joka noudattaa ammattiopiston omaa opetussuunnitelmaa.	SAKKY, Savon koulutuskuntayhtymä	Vuosittain arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

4.4 SOISALO-OPISTO

Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia kansalaisopistossa sekä taiteen perusopetusta musiikkiopistossa, kuvataide-, käsityö-, taideleikki- ja tanssikouluissa.

Soisalo-opisto on seudullinen oppilaitos, joka antaa vapaan sivistystyön sekä taiteen yleisen ja laajan oppimäärän mukaista opetusta viiden kunnan alueella.
Toimimme Heinävedellä, Joroisissa, Leppävirralla, Pieksämäellä ja Varkaudessa.

Esteettömyys

Soisalo-opiston palvelut järjestetään mahdollisuuksien mukaan siten, että jokainen pystyy osallistumaan niihin.

Esteettömät tilat on merkitty kurssien kohdalle pyörätuolisymbolilla.

Henkilökohtaisen avustajan käyttäminen kursseilla on mahdollista.
Mikäli tila tai opetusjärjestelyt ovat esteenä harrastamiselle, ota yhteys meihin.
Kysymyksiä ja palautetta palvelujen ja verkkosivujen saavutettavuudesta voi laittaa sähköpostia soisalo-opisto@soisalo-opisto.fi

Mitkä ovat tavoitteet?	Kuka seuraa?	Aikataulu
Ylläpidämme ja kehitämme koulutuksen tarjontaa erityisryhmille ja toimintarajoitteisille henkilöille	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, Soisalo-opisto	Toteutetaan vuosina 2025–2029
Kohtaamme ja huomioimme erityisryhmien ja toimintarajoitteisten tarpeita.	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, Soisalo-opisto	Toteutetaan vuosina 2025–2029
Otamme edelleen huomioon eri ikäiset kohderyhmät, kuten lapset, aikuiset ja ikääntyneet.	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, Soisasalo-opisto	Toteutetaan vuosina 2025–2029

4.5 NUORISOPALVELUT

Varkauden kaupungin nuorisopalvelut tarjoaa lapsille ja nuorille:

monipuolista, ohjattua toimintaa heidän omalla vapaa-ajallaan

tukee kasvua ja kehitystä erilaisissa elämäntilanteissa

tarjoaa monipuolisia vaikuttamisen väyliä

Nuorisotyön muotoja ovat avoin nuorisotilatyö, erityisnuorisotyö, koulunuorisotyö, etsivä nuorisotyö, Walkers- sekä osallisuustoiminta. Työtä tehdään eri toimintaympäristöissä kuten nuorisotilalla, kouluilla, siellä missä nuoret vapaa-aikaansa viettävät sekä verkossa.

Nuorisopalveluilla huomioidaan eri työmuodoissa myös toimintarajoitteisten lasten ja nuorten yhdenvertainen mahdollisuus toimintoihin osallistumiseen, osallisuuteen ja vaikuttamiseen.

Mitkä ovat tavoitteet?	**Kuka seuraa?**	**Aikataulu**
Toimintarajoitteisten nuorten osallisuus ja vaikuttaminen toteutuu.	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, nuorisopalvelut	Toteutetaan vuosina 2025–2029
Palveluissa otetaan huomioon nuoruuden eri vaiheet sekä eri-ikäisten nuorten tarpeet ja toiveet.	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, Nuorisopalvelut	Toteutetaan vuosina 2025–2029
Varmistetaan toimintarajoitteisille lapsille ja nuorille riittävä tuki ja esteettömät tilat	-Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, Nuorisopalvelut	Toteutetaan vuosina 2025–2029

5 KULTTUURI – JA VAPAA -AIKAPALVELUT

5.1 KULTTUURI – JA TAPAHTUMAPALVELUT

Varkauden kaupungin kulttuuri- ja tapahtumapalveluihin kuuluvat Lastenkulttuurikeskus Verso, Vekara-Varkaus –tapahtumat, Harrastamisen Suomen malli –hanke sekä yleinen kulttuuritoiminta, kuten tietyt tapahtumat sekä erityisryhmien taidetoiminta.

Kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden tavoitteena on, että kulttuuritoiminta sopii kaikenlaisille osallistujille. Kulttuuri- ja tapahtumapalveluilla ei ole omia kulttuuritoiminnan toimitiloja. Tuotantoihin valitaan ensisijaisesti esteettömiä tiloja. Kulttuurin käytössä olevien tilojen esteettömyyskartoitus on tehty.

Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut tuottaa vuosittain useita verkostomuotoisia tapahtumia, joissa tapahtumien osasisällöistä vastaavat erilaiset yhdistykset, yritykset, seurakunnat, vapaaehtoistoimijat, taiteen vapaan kentän toimijat tai muut kaupungin yksiköt. Yhteistyökumppaneita ohjeistetaan saavutettavuuden kokonaisvaltaiseen huomioimiseen tapahtumissa. Tavoitteena on parantaa viestintää sisältöjen esteettömyydestä.

Kulttuuritoimintojen saavutettavuutta tilastoidaan ja arvioidaan muun muassa sisällöllisen ja fyysisen esteettömyyden kautta ja kehitetään arviointitiedon pohjalta. Suurin osa kulttuuri- ja

tapahtumapalveluiden tuottamasta toiminnasta sopii kaikille osallistujille. Pieni osa toiminnasta sopii tietyille erityisryhmille, ja osa toiminnasta on suunnattu suoraan erityisryhmille niin lastenkulttuurissa kuin yleisessä kulttuuritoiminnassa. Lastenkulttuurikeskus Verson tuottamat verkkosisällöt noudattavat WCAG-saavutettavuusdirektiiviä. Toiminnassa noudatetaan saavutettavan lastenkulttuurin periaatteita ja hyödynnetään Kulttuuria kaikille –palvelun ohjeita. Valtaosaan toiminnasta on vapaa pääsy. Henkilökohtaiset avustajat pääsevät maksullisiin sisältöihin maksutta.

5.2 LIIKUNTAPALVELUT

Varkauden kaupunki tarjoaa asukkailleen monipuoliset urheilu- ja liikuntapaikat, jotka edistävät kaikkien kuntalaisten hyvinvointia. Lähtökohtana on, ettei vammaisuus ole este palveluihin ja tapahtumiin osallistumiselle. Palvelut ovat tarkoitettu kaikille erityistarpeet huomioiden. Luonnon ja erityisesti vesistön käytön mahdollisuudet virkistyskäyttöön ja omaehtoiseen liikkumiseen ovat kaupungissa erinomaiset. Lisäksi monet liikuntapaikoista ovat helposti saavutettavissa, kuten esimerkiksi uimahalli Ilopisara, Varkauden liikuntatalo, Hertunrannan lähiliikuntapaikka ja senioripuisto, sekä Kämärin ulkoilualueen sillat ja Leijonalaavu, joihin on esteetön pääsy. Myös viheralueet ja puistot ovat esteettömiä. Ulkoilualueiden ja puistojen mukavuutta on lisätty penkeillä.

Liikuntapaikkojen esteettömyydessä on parantamisen varaa mm. Uimahalli Ilopisaran, sekä Varkauden liikuntatalon ovien suhteen. Ovien sähköistämistä on tutkittu.

Varkauden kaupunki tarjoaa maksutonta matalankynnyksen liikunta/elintapaneuvontaa kaikille kuntalaisille vauvasta vaariin.

Varkauden kaupunki myöntää erityisliikuntakortin varkautelaisille erityisryhmiin kuuluville henkilöille omatoimiseen uinti- ja kuntosaliharjoitteluun uimahalli Ilopisarassa, sekä Varkauden, että Kangaslammin liikuntatalojen kuntosaleissa. Mikäli erityisliikuntakortin haltija tarvitsee henkilökohtaista avustajaa, niin avustaja pääsee aina maksutta mukaan.

5.3 KIRJASTO

Varkauden kaupunginkirjasto tarjoaa asiakkailleen laajan valikoiman kirjallisuutta, lehtiä, elokuvia, musiikkia sekä digitaalisia aineistoja. Kirjastossa on käytettävissä asiakastietokoneet, langaton verkko sekä tulostus-, kopiointi- ja skannauspalvelut. Kirjasto järjestää säännöllisesti näyttelyitä ja tapahtumia sekä tarjoaa ohjausta tiedonhankinnassa ja digitaalisten palveluiden käytössä. Toiminnallaan kirjasto edistää elinikäistä oppimista, kulttuurin saavutettavuutta ja yhteisöllisyyttä.

Varkauden pääkirjasto on esteetön ja helposti saavutettavissa. Kirjastoon on esteetön sisäänkäynti, ja tiloissa liikkuminen on sujuvaa myös apuvälineiden, kuten pyörätuolin tai

rollaattorin, kanssa. Ovet ovat riittävän leveät ja kulkuväylät avarat. Kirjastossa on hissi, joka mahdollistaa esteettömän pääsyn kaikkiin kerroksiin.

Lainaus- ja palautusautomaatit, asiakastietokoneet ja palvelutiskit on sijoitettu niin, että ne ovat saavutettavissa myös pyörätuolia käyttävien asiakkaiden toimesta. Hyllyjen väleissä on riittävästi tilaa vaivattomaan liikkumiseen, ja tarvittaessa henkilökunta avustaa aineiston etsimisessä ja lainaamisessa.

Kirjastossa on esteetön asiakas-WC, ja pysäköintiä varten on tarjolla invalidipaikka kirjaston lähellä olevalla parkkipaikalla. Opasteet on sijoitettu selkeästi ja eri korkeuksille, jotta ne ovat helposti havaittavissa.

Kirjaston verkkopalveluissa noudatetaan saavutettavuusvaatimuksia, ja henkilökunta tarjoaa tarvittaessa tukea sekä kirjastotilojen että sähköisten palveluiden käytössä.

Varkauden kaupunginkirjastossa sijaitsee nykyaikainen auditorio, joka soveltuu erilaisiin tapahtumiin, esityksiin ja tilaisuuksiin. Auditorio on esteetön ja sinne on helppo kulkea myös apuvälineiden kanssa. Istumapaikkoja on järjestetty niin, että pyörätuolipaikka on käytettävissä.

Auditoriossa on käytössä induktiosilmukka, joka parantaa äänen kuuluvuutta kuulokojeiden käyttäjille. Tämä mahdollistaa tilaisuuksiin osallistumisen myös kuulorajoitteisille asiakkaille. Lisäksi auditoriotilassa on hyvä akustiikka ja moderni esitystekniikka.

5.4 VARKAUDEN MUSEOKESKUS KONSTI

Varkauden museokeskus Konsti on esteetön 1. ja 2. kerroksen osalta - rakennuksen sisääntulossa on pyörätuolille oma luiska ja kerrosten välillä tuolihissi.

Induktiomahdollisuus on tällä hetkellä kahden yksittäisen mattopaikan muodossa, mutta tavoitteena on hankkia induktiosilmukka kiertämään juhlasalia.

Kesäajaksi Konsti muuttuu pääsymaksulliseksi, mutta avustajat pääsevät museoon aina ilmaiseksi.

6 POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUE

Hyvinvointialueet vastaavat sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä, mukaan lukien vammaispalvelut. Kunnat kuitenkin täydentävät tätä työtä keskittymällä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella toimii viisi vammaispalvelukeskusta, keskuspaikkoinaan Iisalmi, Siilinjärvi, Kuopio, Suonenjoki ja Varkaus. Vammaispalvelukeskuksissa viranhaltijatyössä toimii sosiaalityöntekijöitä ja sosiaali- tai palveluohjaajia, jotka toimivat vammaispalveluiden asiakkaiden omatyöntekijöinä.

Vammaispalvelukeskusten keskeisiä viranomaistehtäviä ovat vammaisten asiakkaiden palveluohjaus, asiakasohjaus ja palvelutarpeen arvioinnit. Lisäksi hyvinvointialueella on vammaisten asiakkaiden kokonaisvaltainen peruspalveluiden koordinointivastuu, johon kuuluu myös yhteistyö muiden terveydenhuoltopalveluiden kanssa.

Hyvinvointialueiden ja kuntien välinen yhteistyö vammaispalvelulain mukaisissa palveluissa on keskeistä, jotta vammaiset henkilöt saavat tarvitsemansa palvelut sujuvasti ja yhdenvertaisesti. Tämä yhteistyö perustuu lainsäädäntöön, joka määrittelee kummankin osapuolen vastuut ja velvollisuudet. Yhteistyötä tehdään muun muassa kuntien varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen oppilaitoksissa.

Tuet ja etuudet

Vammaisetuudet tukevat vammaisten ja pitkäaikaisesti sairaiden henkilöiden itsenäistä selviytymistä ja elämänlaatua. Ne on tarkoitettu taloudelliseksi korvaukseksi, kun vamma aiheuttaa erityiskustannuksia ja avuntarvetta. Hyvinvointialue voi myöntää vammaiselle henkilölle yleisen järjestämisvelvollisuuden perusteella taloudellista tukea tarkoitukseen varattujen määrärahojen puitteissa. Kelasta voi hakea rahallista korvausta vamman tai pitkäaikaisen sairauden perusteella.

Hyvinvointialueet järjestävät vammaisille henkilöille erilaisia palveluita muun muassa asumiseen, liikkumiseen, arjessa toimimiseen sekä työtoimintaan. Lisäksi joissakin tilanteissa vammainen henkilö voi saada Kelan kustantamaa kuntoutusta tai apuvälineitä tai tulkkauspalveluita.

Työllistymistä tukeva toiminta sekä työ- ja päivätoiminta ovat keskeisiä palveluita, jotka edistävät vammaisten henkilöiden osallisuutta ja työllistymismahdollisuuksia. Näiden palveluiden tavoitteena on tarjota vammaisille henkilöille mahdollisuuksia osallistua työelämään ja yhteiskuntaan heidän omien kykyjensä ja tarpeidensa mukaisesti. Työttömien työnhakupalvelut muuttuivat 1.1.2025. TE-palvelut lakkasivat ja kuntien työllisyyspalvelut alkoivat hoitaa TE-palveluiden tehtäviä. Keski – Savon työllisyyspalvelut vastaavat Varkauden, Pieksämäen, Leppävirran ja Joroisten TE – palveluista.

7 SUUNNITELMAN PAINOPISTEET JA TAVOITTEET

Varkauden vammaispoliittinen ohjelma on laadittu työryhmässä, jonka kaupunginhallitus on nimennyt. Työryhmän puheenjohtajana on toiminut Varkauden kaupungin hyvinvointi- ja sivistysjohtaja. Työryhmän muut edustajat; vammaisneuvoston puheenjohtaja, Varkauden Invalidit ry;n puheenjohtaja, edustajat perusopetus, varhaiskasvatus ja tekninen toimi, sekä sihteerinä Varkauden hyvinvointikoordinaattori. Lisäksi työryhmään on pyydetty Varkauden ev.lut. seurakunnan ja Varkauden seudun omaishoitajien edustajat. Lisäksi yhdessä kokouksessa paikalla oli Pohjois – Savon hyvinvointialueen aluehallituksen 1. varapuheenjohtaja ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen vammaisneuvoston edustaja.

Vammaispoliittiseen ohjelmaan on kuultu Pohjois – Savon hyvinvointialueen osallisuustyöstä vastaavaa hyvinvointikoordinaattoria. Lisäksi ohjelma on esitelty 31.3.2025 Varkauden vammaisneuvostossa.

Vammaispoliittinen ohjelma tulee linkittymään osaksi Varkauden laajaa hyvinvointikertomusta 2025 – 2029. Ohjelma esitellään valtuustolle samaan aikaan hyvinvointikertomuksen kanssa 26.5.2025. Vammaispoliittisen ohjemaan kerätyn tiedon ja kuulemisten perusteella työryhmä ehdottaa seuraavia tavoitteita vuosille 2025 – 2029.

Tavoite	**Vastuutaho**	**Aikataulu**	**Mittarit**
Esteettömyyskartoitus	Varkauden kaupunki, tekninen toimiala	Valtuustokausi	Valmistumisprosentti
Kaupungin nettisivujen saavutettavuus	Varkauden kaupungin markkinointi ja viestintä yksikkö	Jatkuva	Saavutettavuusdirektiivi toteutuu
Kaupungin ja järjestöjen yhteistyön kehittäminen	Varkauden kaupungin toimialat, osallisuuskoordinaattori	Jatkuva	Osallisuusindikaattorit (osallisuusmittari kts.) Osallisuuden kokemus (kävijämäärät ja vaikuttaminen) P-S järjestökysely Palveluiden toteutuminen

8 SEURANTA JA ARVIOINTI

Varkauden valtuusto on hyväksynyt vammaipoliittisen ohjelman xxx

Vammaispoliittisesta ohjelmasta kuullaan kuntalaisia, luottamushenkilöitä sekä vaikuttamistoimielimiä ennen kuin ohjelma esitellään uudelle valtuustolle.

Vammaispoliittista ohjelmaa arvioidaan vuosittain osana hyvinvointikertomuksen vuosiraporttia. Tässä yhteydessä kuullaan vaikuttamistoimielimiä.

Vammaispoliittinen ohjelma 2025 – 2029 on hyväksytty valtuustossa 26.5.22025

MUUT LÄHTEET

YK:n vammaissopimus - (vane.to)

Vammaisten henkilöisen palvelut / Suomi.fi